

נספח לפוסט תכנית סדורה ומחושבת מראש

הצהרותיו של המוסד לביטוח לאומי
כפי שהתפרסמו באתרו,
הנוגעות לתיקון לחוק הביטוח הלאומי - פרק ט': ביטוח נכות (תיקון/חוק לרון),
והאמת העומדת מאחוריהן
נכתב ע"י עינת קדם וקובי כהן, ארגון הפעולה של הנכים

• "אם נקבעה לך דרגת אי-כושר יציבה, לא תיבדק מחדש עם צאתך לעבודה"

ביום ב', 3.2.14, אישרה ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת [תקנות](#) שהגיש משרד הרווחה. על פי תקנות אלה "המוסד לביטוח לאומי יהיה רשאי לבחון מחדש את יכולת השתכרותו של מבוטח נכה לשם קביעת זכאותו לקצבת נכות כללית, במקרים הבאים: (1) אם נתגלו עובדות הקשורות במצבו הרפואי או בכושרו להשתכר, שהיו קיימות בעת מתן ההחלטה בעניינו ומקבל הקצבה לא הצהיר עליהן כנדרש. (2) אם בעקבות טיפול רפואי שקיבל הנכה חל שינוי מהותי במצבו הרפואי, כך שהוא אינו מגיע לסף המינימום של קבלת קצבת נכות. במקרים אלה, מקבלי קצבת הנכות יוזמנו לבדיקה מחדש ביזמת המוסד וניתן יהיה להפחית את קצבתם."

עם המעבר לתקנות החדשות, כל נכה מקיים מצב של "נתגלו עובדות הקשורות בכושרו להשתכר" אם בשלב כלשהו לאחר שנקבעה לו על ידי המוסד דרגת אי כושר עבודה מלא, הוא יצא לעבוד, רכש השכלה או השלים התמחות מקצועית ועוד (שניתן לפרש אותם ככושר עבודה), או חל שיפור במצבו הרפואי בעקבות טכנולוגיה מסייעת או טיפול רפואי שקיבל. במצב זה המוסד רשאי לזמן אותו לוועדה חוזרת ובהתאם לכך לקבוע לו דרגת אי כושר עבודה חדשה. בשל ההגדרה החדשה של הדרגות המותרות בקביעה בוועדות, שלא נכללים בהן 75%, ייקבע לו בהכרח אי כושר עבודה חלקי וקצבה חלקית.

• "הסכום הכולל שתקבל מעבודה ומקצבה, יהיה תמיד גבוה יותר מסכום הקצבה בלבד. לכן ככל שתרוויח יותר מעבודה, כך הכנסותיך הכוללות יגדלו".

המל"ל מנסה לשכנע אותך לצאת לעבוד. אם תעבוד או תעבור קורס או הכשרה – תקבל קצבה חלקית. במצב כזה, המלצת המל"ל מקבלת משנה תוקף, שכן הסכום הכולל מהעבודה ומהקצבה החלקית הנגזרת מהעבודה שהוא עומד אותך לצאת אליה, יהיה גבוה יותר מסכום הקצבה החלקית לבדה.

• "תמשיך לקבל הטבות נלוות על-פי הכללים שנקבעו"

עפ"י חוק לרון שביטל את דרגת אי הכושר של 75%, רק מי שלא עובד ואין לו רקע קודם של עבודה או הכשרה מקצועית או אקדמית יקבל קצבה מלאה (אי כושר 100%). על פי הכללים שנקבעו, רק מי שמקבל קצבה מלאה מקבל את ההטבות הנלוות לה כגון סיוע בשכ"ד, זכאות לדיור ציבורי (תנאי בסיסי הוא זכאות לקצבה מלאה), הנחה בבזק, הנחה בארנונה וכדומה.

- "רשת ביטחון למשך שלוש שנים - אם הפסקת לקבל את קצבת הנכות בגלל שהתחלת לעבוד או בגלל שהכנסותיך מעבודה עלו, תהיה מוגן ברשת ביטחון. כלומר במשך 3 שנים מיום שהפסקת לקבל את הקצבה, אם תפסיק לעבוד או שהכנסותיך יירדו שוב, תוכל לשוב ולקבל את קצבת הנכות בלי לעבור בדיקה מחדש"

אם הנכה מקבל קצבת עידוד, יש לו 3 שנים שהביטוח הלאומי מכנה אותן "רשת ביטחון". אם במהלך תקופה זו הוא יפסיק לעבוד או שהכנסותיו ירדו שוב, הוא יוכל לשוב ולקבל את קצבת הנכות בלי לעבור בדיקה מחדש – כך עפ"י סעיף 209 ד 1-2 לחוק:

"ד. 1. תובע שחדל להיות נכה בשל כך בלבד שהיתה לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד (בסעיף קטן זה - הכנסה שוללת), ובתוך תקופה שלא עלתה על 36 חודשים רצופים מהיום שבו החלה להשתלם לו ההכנסה השוללת פחתה הכנסתו כאמור מההכנסה הקבועה לגביו בפסקה (3) להגדרה "נכה" שבסעיף 195, יקבע פקיד תביעות את דרגת אי-כושרו להשתכר, מחדש, בשיעור שלא יפחת משיעור דרגת אי-הכושר היציבה להשתכר שנקבע לגביו לאחרונה לפני שהחלה להשתלם לו ההכנסה השוללת.

2. קביעה מחדש של דרגת אי-כושר להשתכר, לפי פסקה (1), תיעשה בלא קבלת חוות דעת של רופא מומחה או פקיד שיקום"

עם זאת, על פי התקנות שאושרו ב- 3.2.14, "המוסד לביטוח לאומי יהיה רשאי לבחון מחדש את יכולת השתכרותו של מבוסס נכה לשם קביעת זכאותו לקצבת נכות כללית, במקרים הבאים: (1) אם נתגלו עובדות הקשורות במצבו הרפואי או בכושרו להשתכר, שהיו קיימות בעת מתן ההחלטה בעניינו ומקבל הקצבה לא הצהיר עליהן כנדרש. (2) אם בעקבות טיפול רפואי שקיבל הנכה חל שינוי מהותי במצבו הרפואי, כך שהוא אינו מגיע לסף המינימום של קבלת קצבת נכות. במקרים אלה, מקבלי קצבת הנכות יוזמנו לבדיקה מחדש ביוזמת המוסד וניתן יהיה להפחית את קצבתם".

המצב שבו אותו נכה קיבל קצבת עידוד הא בבחינת "עובדות הקשורות במצבו הרפואי או בכושרו להשתכר, שהיו קיימות בעת מתן ההחלטה בעניינו ומקבל הקצבה לא הצהיר עליהן כנדרש". במצב זה הביטוח הלאומי רשאי לבחון מחדש את יכולת השתכרותו לשם קביעת זכאותו לקצבת נכות כללית, ויקבע כי כושרו להשתכר אינו מזכה אותו בקצבת נכות, וקצבת הנכות תישלל ממנו אלא אם כן יחול שינוי מהותי במצב בריאותו לעומת זה שהצהיר עליו בהגשת התביעה.

מה קורה בשלב כלשהו אחרי 3 השנים שבהן קיבלת קצבת עידוד, אם תפסיק לעבוד או ששכרך ירד ותבקש לקבל קצבת נכות מחדש? אם תגיש תביעה חדשה, תיערך לך ועדה רפואית. בסעיף 209ב' לחוק הביטוח הלאומי, "דרגת אי כושר להשתכר", נקבע: "בהחלטתו יביא פקיד התביעות בחשבון גם את השפעת ליקויו של התובע על יכולתו לחזור לעבודתו במלואה או בחלקה, ועל יכולתו לבצע עבודה אחרת או לרכוש מקצוע חדש מסוג העבודות או המקצועות שהתובע מסוגל לעסוק בהם והתואמים את כושרו הגופני ומצב בריאותו, וזאת לאחר שרופא מוסמך ופקיד שיקום שהמוסד הסמיכו לכך חיוו דעתם בכתב לענין זה; פקיד התביעות לא יביא בחשבון אם הוצעה לתובע עבודה או אם לא השתלב בעבודה כאמור". פקיד התביעות יסתמך על ממצאי הוועדה הרפואית ועל חוות דעתו של פקיד השיקום. אם ממצאי הוועדה הרפואית יהיו זהים לממצאים שנקבעו לך בפעם האחרונה שבה נבדקת על ידי הביטוח הלאומי, הביטוח הלאומי יסיק מכך שהתקופה שבה חרגת מתקרת השכר וקיבלת קצבת עידוד מעידה על כך שהעלית את כושר השתכרותך באותו מצב גופני גם אם כיום אתה מחוסר עבודה או שהכנסותיך ירדו, ותביעתך תידחה.

- **"אם בחודש יולי 2009 תקבל קצבת נכות ויהיו לך הכנסות מעבודה, תקבל קצבה לפי החוק החדש, רק אם תבחר בכך".**

אם עבדת בתקופה שבה תיקון לרון נכנס לתוקף – אתה לא שייך לחוק לרון אלא אם כן תבחר בכך, אך אם לא תהיה רציפות תעסוקתית (על פי החוק, עליך לדווח למוסד על כל שינוי במצבך), כללי חוק לרון יחולו עליך. כמו כן, אם תעבור את תקרת השכר שנקבעה לך עפ"י החוק הישן – כללי חוק לרון יחולו עליך.

- **"על-פי החוק קיימת קצבה חדשה – 'קצבת עידוד'. קצבה זו תשולם במקום קצבת הנכות, למי שהכנסתו מעבודה עולה על הסכום שנקבע בחוק. בכך יישמר העיקרון, לפיו הסכום הכולל שתקבל מעבודה ומקצבה יהיה תמיד גבוה יותר מקצבת נכות בלבד".**

מהי קצבת עידוד? נכה בעל ליקוי חמור (ליקוי בשיעור של 70% לפחות או 40% לפחות) או נכה בעל ליקוי לא חמור (ליקוי בשיעור הנמוך מ-70% או מ-40%) שעבר את תקרת ההכנסה שנקבעה לו (60% מהשכר הממוצע לבעל ליקוי חמור, ו-45% מהשכר הממוצע לבעל ליקוי לא חמור) אך צבר לפני כן רצף של 12 חודשים שבמהלכם הוא היה זכאי לקצבת נכות כיוון שלא עבר את תקרת ההשתכרות שלו ("מבוטח בעל ותק"), מקבל קצבת עידוד. (סעיף 222ג' א). קצבת העידוד ניתנת לו במשך 3 שנים בלבד כל עוד הוא מוכיח רצף בעבודה ובהשתכרות. אם הוא אינו מוכיח זאת, היא נפסקת. (סעיף 222ג' ב). גובהה של קצבת העידוד זהה לגובהה של קצבת הנכות.

בתקופה זו תהיה לו **"רשת ביטחון"** - 3 שנים שבמהלכן הנכה שנקבעה לו זכאות לקצבת עידוד יקבל אותה. אם במהלך תקופה זו הוא יפסיק לעבוד או שהכנסותיו ירדו שוב, הוא יוכל לשוב ולקבל את קצבת הנכות בלי לעבור בדיקה מחדש (סעיף 209 ד' 1). בתום 3 השנים שבהן הנכה קיבל קצבת עידוד **קצבת העידוד וקצבת הנכות נפסקות.**

אם תגיש תביעה חדשה, תיערך לך ועדה רפואית. בסעיף 209ב' לחוק הביטוח הלאומי, "דרגת אי כושר להשתכר", נקבע: "בהחלטתו יביא פקיד התביעות בחשבון גם את השפעת ליקויו של התובע על יכולתו לחזור לעבודתו במלואה או בחלקה, ועל יכולתו לבצע עבודה אחרת או לרכוש מקצוע חדש מסוג העבודות או המקצועות שהתובע מסוגל לעסוק בהם והתואמים את כושרו הגופני ומצב בריאותו, וזאת לאחר שרופא מוסמך ופקיד שיקום שהמוסד הסמיכו לכך חיוו דעתם בכתב לענין זה; פקיד התביעות לא יביא בחשבון אם הוצעה לתובע עבודה או אם לא השתלב בעבודה כאמור". פקיד התביעות יסתמך על ממצאי הוועדה הרפואית ועל חוות דעתו של פקיד השיקום. אם ממצאי הוועדה הרפואית יהיו זהים לממצאים שנקבעו לך בפעם האחרונה שבה נבדקת על ידי הביטוח הלאומי, הביטוח הלאומי יסיק מכך שהתקופה שבה חרגת מתקרת השכר וקיבלת קצבת עידוד מעידה על כך שהעלית את כושר השתכרותך באותו מצב גופני גם אם כיום אתה מחוסר עבודה או שהכנסותיך ירדו, ותביעתך תידחה.

• **"על פי התיקון בחוק נקבעו 4 דרגות אי-כושר: 60%, 65%, 74% או 100%".**

עד תיקון לרון, דרגת אי הכושר של נכים נקבעה באחוזים שערכם היה גמיש ונע בין 40-100 אחוזים. 75% ומעלה זיכו את הנכה בקצבה מלאה. הנטייה בביטוח הלאומי היתה לקבוע לנכים בנכות רפואית חמורה אחוז אי כושר של 75% הן לנכים שעבדו והן לנכים שלא עבדו, ובכך לאפשר להם לעבוד בהווה או בעתיד מבלי לאבד את הקצבה המלאה. עם כניסת התיקון לחוק (חוק לרון) נקבעו 4 מדרגות בלבד: 60%, 65%, 74% ו-100%. רק 100% אי כושר מזכה בקצבה מלאה. כלומר רק נכה שנקבע בוועדה הרפואית שאין לו כושר לעבוד, זכאי לקבל קצבה מלאה. אם בעבר די היה בכך שבשל נכותו שכרו של אדם היה עד 25% מהשכר הממוצע או שבשל נכותו הכנסתו צומצמה ב-50% לפחות כדי להיחשב ל"נכה" ולקבל קצבת נכות מלאה, הרי שכיום הוא נחשב לנכה הזכאי לקצבה מלאה רק בתנאי שאין לו כושר עבודה, והדגש הוא על "כושר עבודה" ולא רק על עבודה בפועל, מכיוון שעבור הביטוח הלאומי גם פוטנציאל לכושר עבודה וגם הכשרה מקצועית או לימודים גבוהים נחשבים לכושר עבודה גם כאשר הנכה לא השתלב בעבודה.

• **"אם אתה רוצה לצאת לעבוד, או אם אתה עובד ורוצה לבדוק אפשרויות תעסוקה נוספות, שירותי השיקום המקצועי של המוסד לביטוח לאומי עומדים לרשותך".**

בסעיף 217 לחוק ("הפחתת גמלה, השהייתה או שלילתה") נכתב: "המוסד רשאי להפחית, להשהות או לשלול גמלה למבוטח התובע גמלה לפי פרק זה או לזכאי לה, שסירב ללא צידוק מספיק למלא אחר הוראות שניתנו לו בקשר להכשרה מקצועית, הסבת מקצוע או השמה בעבודה, התואמות את כושרו הגופני ומצב בריאותו, או למי שסירב לעמוד לבדיקות רפואיות או שיקומיות".

הביטוח הלאומי מחייב אותך לצאת לקורסים ולהכשרות שעם סיומן אתה מוגדר כבעל כושר עבודה. עם סיום הקורס, ההכשרה או הלימודים הגבוהים דרגת כושר השתכרותך תיקבע מחדש, וקיים סיכוי סביר ששינוי בה יהיה לרעה - הפחתת הקצבה או שלילתה.

עפ"י סעיף 217 הנ"ל, הביטוח הלאומי אוסר גם סירוב להפניה לחברת השמה. כדי שנכים יצאו לעבוד ויעברו לקצבה חלקית, מעודדים את המעסיק להעסיק אותם בכל מחיר. משרד הכלכלה והמוסד לביטוח לאומי משקיעים מיליונים בהכשרה ובהתקשרויות עם גופים הנותנים שירותים במסגרת תעסוקה נתמכת בתעסוקה נתמכת הנכה מלווה על ידי אותו גוף בתהליך מציאת העבודה והעבודה עצמה. כדי לגרום למעסיקים, הנרתעים מהעסקת נכים, להעסיק אותם, מפחיתים משכרו של העובד הנכה באמצעות תוספת לחוק שכר מינימום הקרויה "שכר מינימום מותאם". שכר זה, המותאם כביכול ליכולת התפוקה הנמוכה של הנכה, נע בין 1,290-3440 ש"ח למשרה מלאה. המדינה מעדיפה לתת לחברת השמה 1,500 ש"ח מדי חודש עבור כל נכה, במחיר ניצולו, כדי להימנע מקצבה מלאה וההטבות הנלוות לה וכדי לקזז מס מהקצבה החלקית. כאשר עבודתו של הנכה תופסק מסיבה כלשהי, המדינה תהיה פטורה מתשלום לחברת השמה בעוד הנכה יישאר עם הקצבה החלקית, ובכל מקרה, "המימון לעלויות תכנית התעסוקה הנתמכת יבוא מתוך החיסכון על פי המלצות הוועדה" - כך נכתב בעמ' 58 לדוח ועדת לרון. החיסכון על פי המלצות הוועדה הוא בקצבאות שיקוצצו או יבוטלו.

צילום מסך מדף הבית < קצבאות והטבות > נכות < החוק המשופר למקבלי קצבת נכות היוצאים לעבוד (חוק לרון) >

2.2.14 (לרון) נכון ליום פרסום הפוסט ב-2014

The screenshot shows the website of the National Insurance Authority (NIA) in Hebrew. The header includes the NIA logo and contact information. The main navigation menu lists categories like 'Disability Pension', 'Social Security', and 'Pensions'. The sidebar on the left offers services such as 'Disability Pension', 'Social Security', and 'Pensions'. The main content area features a heading for the 'Improved Law for Recipients of Disability Pension (Laron Law)' and a list of updates. A table of contents is visible on the right side of the page.

דף הבית < קצבאות והטבות > נכות < החוק המשופר למקבלי קצבת נכות היוצאים לעבוד (חוק לרון)

החוק המשופר למקבלי קצבת נכות היוצאים לעבוד (חוק לרון)

"ועדת לרון" הוקמה כדי לבחון את שילובם של אנשים עם מוגבלויות בשוק העבודה. לאור המלצות הוועדה, החל ב-1.8.09 נכנס לתוקף תקן חוק הביטוח הלאומי, הבא לשפר את התנאים של מקבלי קצבת נכות שיוצאים לעבוד.

התקן בחוק משפר את התנאים של מי שיוצא לעבוד, ואינו פוגע בזכויות של מי שלא עובד.

עיקרי התקן:

- אם נקבעה לך דרגת אי-כושר יציבה, לא תיבדק מחדש עם צאתך לעבודה.
- הסכום הכולל שתקבל מעבודה ומקצבה, יהיה תמיד גבוה יותר מסכום הקצבה בלבד. לכן ככל שתרוויח יותר מעבודה, כך הכנסותיך הכוללות יגדלו.
- תמשיך לקבל הטבות נלוות על-פי הכללים שנקבעו.
- רשת ביטחון למשך שלוש שנים - אם הפסקת לקבל את קצבת הנכות בגלל שהתחלת לעבוד או בגלל שהכנסותיך מעבודה עלו, תהיה מוגן ברשת ביטחון. כלומר במשך 3 שנים מיום שהפסקת לקבל את הקצבה, אם תפסיק לעבוד או שהכנסותיך יירדו שוב, תוכל לשוב ולקבל את קצבת הנכות בלי לעבור בדיקה מחדש.
- אם בחודש יולי 2009 תקבל קצבת נכות ויהיו לך הכנסות מעבודה, תקבל קצבה לפי החוק החדש, רק אם תבחר בכך.
- על-פי החוק קיימת קצבה חדשה - "קצבת עידוד". קצבה זו תשולם במקום קצבת הנכות, למי שהכנסות מעבודה עולה על הסכום שנקבע בחוק. בכך ייסר העיקרון, לפיו הסכום הכולל שתקבל מעבודה ומקצבה יהיה תמיד גבוה יותר מקצבת נכות בלבד.
- על פי התקן בחוק נקבעו 4 דרגות אי-כושר: 60%, 85%, 74% או 100%.
- אם אתה רוצה לצאת לעבוד, או אם אתה עובד ורוצה לבדוק אפשרויות תעסוקה נוספות, שירות השיקום המקצועי של המוסד לביטוח לאומי עומדים לרשותך.

המשך קבלת קצבת נכות